INVESTORS' FORUM INVESTUOTOJŲ FORUMAS

baltoji banga UŽ SKAIDRŲ VERSLĄ

ASOCIACIJOS „INVESTORS‘ FORUM“ PASIŪLYMAI
INVESTICINEI APLINKAI GERINTI

Pristatyta
2017 m. vasario 9 d. asociacijos „Investors‘ Forum“ narių susitikime su LR finansų ministru V. Šapoka

SODROS ĮMOKŲ REFORMA

Dabartinė Sodros įmokų sistema ydinga, nes draudžiamas ne žmogus ir su juo susijusios rizikos, o pajamos, negana to diferencijuojant pagal pajamų (veiklos) rūšis. Dirbtinis skaidymas į darbuotojo ir darbdavio įmokas skatina "vokelių“ naudojimą. Sistemos korekcijos neduoda rezultatų, o tik stiprina interesų grupių kovą už geresnes sąlygas (pvz., vykdantieji individualią veiklą ar turintys verslo liudijimus bet kokia kaina siekia išsaugoti savo padėtį lyginant su dirbančiais pagal darbo sutartis), sąlygoja nors administraciniu požiūriu paprastus, tačiau ekonomine prasme nelogiškus pokyčius (pvz., tantjemų, t.y. pelno paskirstymo, apmokestinimas kaip darbo santykių). Ką reikėtų keisti:

- Pritariame darbuotojo ir darbdavio įmokų sujungimui ir vienkartiniam brutto atlyginimų perskaičiavimui, bei Sodros, PSD ir GPM tarifų pakoregavimui.
- Pritariame R. Kuodžio ir R. Lazutkos siūlomoms reformoms.
- Be to, būtina įvesti Sodros lubas visoms mokėtojų grupėms ir nuosekliai eiti link lubų ir bazių suvienodinimo, taip kad pasiektume daugmaž vienodas draudimo sąlygas vidutiniam gyventojui, nepriklausomai nuo pajamų ar veiklos rūšies.

ŠEŠĖLINĖS EKONOMIKOS MAŽINIMAS

Koncentruoti pastangas ties mažmeninės prekybos ir paslaugų sektoriais, kur dauguma pirkėjų – gyventojai. Pvz.:

- Suderinus su Aplinkos Ministerija, uždrausti pardavinėti naujus butus su daline apdaila
- Kasos aparatų čekių loterija, taikoma labiausiai „šešėlio“ apimtiems sektoriams (maitinimas, turgaus prekyba, kirpyklos, odontologai, autoservisai ir pan.)
- Nefiskalinių čekių naikinimas viešojo maitinimo sektoriuje.
- Leidžiamos atskaityti išlaidos (arba dalinis PVM grąžinimas), pvz. būsto remonto išlaidoms.

INVESTICINĖS APLINKOS GERINIMAS MOKESTINIAIS INSTRUMENTAIS

Konkurencija dėl vidaus ir užsienio investuotojų pinigų yra nuolatinis procesas, todėl nuolatos reikia stebėti situaciją, lygiuotis su kaimynais ir daryti reikiamus pokyčius. Pvz.:

- Siekti mokesčių sistemos stabilumo ir taisyklių aiškumo. Vengti praktikos formavimo atgaline data, kai po kelių metų nuo įstatymo pakeitimo pradedamas patikrinimų vajus už praėjusius laikotarpius. Vietoje to, dirbti žvelgiant į priekį. Keičiantis įstatymams informuoti mokesčių mokėtojus, kalbėtis su jais, duoti įpareigojančius išaiškinimus, perspėti apie galimas klaidas, duodant laiko pasitaisyti, prisitaikyti prie naujų taisyklių.
- Mokesčių lengvatas naudoti pagal paskirtį. Dabar turime ilgametę praktiką, kai įstatymu priėmus gerą mokesčių lengvatą, vėliau taisyklėmis, reikalavimais ir komentarais jos aprėptį siekiama kiek įmanoma

susiaurinti. Pvz.: neveikianti MTEP lengvata, prastai veikianti investicinių projektų lengvata. Apriboti mokesčių administratoriaus praktiką, pagal kurią pasinaudojimas mokesčių lengvata prilyginamas mokesčių vengimui.

- Ieškoti alternatyvų toms institucijoms, kurios netenkina joms keltų tikslų ir labiau atbaido, nei skatina investuotojus. Pvz.: MGK nebėra objektyvi ir nebeturi kvalifikacijos, todėl investuotojų akyse yra bevertė; MITA turėjo organizuoti MTEP lengvatai reikalingų išaiškinimų rengimo procesą, tačiau realybėje jis labiau primena absurdo teatrą.
- Panaikinti 70 proc. mokestinių nuostolių perkėlimo apribojimą, kuris itin žalingas stambiems investiciniams projektams, atsiperkantiems per ilgą laikotarpį.
- Plėsti Sodros įmokų lengvatos aprėptį, taikomą akcijų planams įtraukiant kitus vertybinius popierius (pvz., investicinių fondų vienetus) bei kitokius planus (pvz., „fantomus“). Tokie planai naudingi, nes „pririša“ darbuotoją ilgam laikotarpiui ir prie darbdavio, ir prie Lietuvos, be to, atlygis susiejamas su įmonės ar valdomo fondo rezultatais. Galiausiai, ši lengvata aktuali startuoliams ir smulkiam verslui, ir jiems būtų daug lengviau naudoti ne tikrus opcionus, bet „fantomus“.

MOKESČIŲ ADMINISTRAVIMO TOBULINIMAS

Tikslas – surinkti kuo daugiau mokesčių kuo mažesnėmis sąnaudomis, ir su kuo mažesne administracine našta. Savalaikės priemonės būtų:

- Sumažinti VMI darbuotojų skaičių 1/3, likusiems padidinti atlyginimus. Taip skatinti kompetentingų VMI darbuotojų samdymą / ugdymą / išsaugojimą.
- Mokesčių perskaičiavimo ir apskaičiavimo senaties terminą sutrumpinti iki 3 metų
- Skatinti ir plėsti įpareigojančių išaiškinimų ir susitarimų dėl kainodaros naudojimą
- Paprastiems išaiškinimams turėtų būti siekiamybė, kad nebūtų poreikio klausti pakartotinai
- Didžiųjų mokesčių mokėtojų skyriui pavesti aktyviai dirbti ir bendrauti ne tik su didžiausiais mokesčių mokėtojais, bet ir su juos kontroliuojančiais akcininkais, fiziniais asmenimis
- Sukurti alternatyvą MITA organizuojamam MTEP klausimų aiškinimui, kad mokesčių mokėtojas galėtų tiesiogiai samdyti ekspertus
- Įdiegti mediatoriaus institutą, kaip alternatyvą mokestinių ginčų nagrinėjimui MGK ir teismuose.